

LAUSUNTOPYYNTÖ

22.11.2018

Jakelussa mainituille

IHMISTIETEIDEN EETTISEN ENNAKKOARVIOINTIOHJEEN UUDISTAMINEN

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) julkaisi vuonna 2009 ensimmäisen kansallisen ohjeen humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettisistä periaatteista sekä ehdotuksen eettisen ennakkoarvioinnin järjestämisestä. Näihin ohjeisiin ovat sitoutuneet lähes kaikki näillä tieteenaloilla toimivat korkeakoulut sekä tutkimuslaitokset Suomessa. TENK koordinoi näihin organisaatioihin perustettujen ihmistieteen eettisen ennakkoarvioinnin toimikuntien toimintaa.

TENK pyytää lausuntoanne ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin ohjeesta. TENK on vuoden 2018 aikana päivittänyt ja osin uudistanut tämän kansallisen ohjeen ja ehdottaa, että sen vaikuttavuutta laajennetaan siten, että ohjetta sovelletaan kaikkeen tieteelliseen tutkimukseen, jossa käytetään ihmistieteiden tutkimusmenetelmiä. Ohjeessa kuvatut eettisen periaatteet ovat osa suomalaisen tiedeyhteisön itsesääätelyjärjestelmää, ja tutkimusorganisaatiot voivat allekirjoituksellaan sitoutua niihin.

Uudistusta valmisteli TENKin nimittämä työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi kehittämisspäällikkö Arja Kuula-Luumi (Tietoarkisto), varapuheenjohtajana professori Erika Löfström (Helsingin yliopisto/TENK) ja jäsenenä johtava ekonomisti Kari Hämäläinen (VATT/TENK), vanhempi tutkija Jyrki Kettunen (Arcada/ TENK), professori Riitta Salmelin (Aalto-yliopisto/ TENK), professori Risto Turunen (Itä-Suomen yliopisto/ TENK) sekä pääsihteeri Sanna Kaisa Spoof (TENK). Tietosuoja-lainsäädännön asiantuntijana työryhmä kuuli lakimies Antti Ketolaa (Tietoarkisto). Työryhmän sihteerinä toimi asiantuntija Iina Kohonen (TENK). Työryhmä on kuullut luonnosta valmistellessaan ihmistieteiden eettisiä toimikuntia sekä tiedeyhteisöä laajemmin.

Tästä luonnoksesta pyydetään lausunnot kaikilta korkeakouluilta, tutkimuslaitoksilta ja muilta vuoden 2009 ohjeen allekirjoittaneilta tahoilta sekä sidosryhmiltä. Tavoitteena on, että päivitetty ohje voitaisiin allekirjoittaa ja ottaa käyttöön keväällä 2019.

Luonnos on kaksiosainen: ensimmäisessä osassa kuvataan ihmistä koskevan tutkimuksen eettiset periaatteet. Toinen osa on toimintaohje ihmistieteiden eettisille toimikunnille. Eettiset periaatteet on laadittu niin, että ne osaltaan tukevat Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/697) soveltamista. Muutoksena voimassa olevaan, uudessa ohjeessa otetaan korostuneemmin huomioon henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit tutkittavien ja muiden henkilöiden kannalta koko tutkimuksen elinkaareen ajan. Myös eettisen ennakkoarvioinnin ohjeistusta on joiltain osin täsmennetty.

TENK pyytää jakelussa mainittuja tahoja halutessaan antamaan lausuntonsa Ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin luonnoksesta. Luonnos on TENKin verkkosivuilla osoitteessa: www.tenk.fi/fi/ihmistieteiden-eettinen-ennakkoarviointiohje-uudistuu Verkkosivuilta löytyy myös voimassa oleva ihmistieteiden alan eettisen ennakkoarvioinnin ohje.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 20.12.2018 tutkimuseettiselle neuvottelukunnalle osoitteeseen tenk@tenk.fi.

Lisätietoja antaa TENKin asiantuntija Iina Kohonen, iina.kohonen@tenk.fi tai puh 0040 549 2262

Krista Varantola

Sanna Kaisa Spoof

Puheenjohtaja, TENK

Pääsihteeri, TENK

[LINKKI: Ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi. Ihmistieteiden tutkimusmenetelmiä käyttävän tutkimuksen eettiset periaatteet ja eettinen ennakkoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeen luonnos 22.11.2018](#)

JAKELU

TENKin ohjeisiin sitoutuneet organisaatiot

Muut sidosryhmät:

Alueelliset lääketieteen eettiset toimikunnat

Kynnys ry

Professoriliitto

Saamentutkimuksen eettiset ohjeet -työryhmä

Seta ry

Suomen romaniasiain neuvottelukunta

Suomen tiedeakatemat

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tieteellisten seurain valtuuskunta

Tieteentekijöiden liitto

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta TUKIJA

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystieteiden eettinen neuvottelukunta ETENE